

Grad Zagreb kao jedinica lokalne samouprave

Tadić, Luka

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Law / Sveučilište u Zagrebu, Pravni fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:199:719000>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-28**



Repository / Repozitorij:

[Repository Faculty of Law University of Zagreb](#)



SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

PRAVNI FAKULTET

**Studijski centar za javnu upravu i javne financije
Studij javne uprave**

Luka Tadić

**GRAD ZAGREB KAO JEDINICA LOKALNE
SAMOUPRAVE**

ZAVRŠNI RAD

Mentor: izv. prof. dr. sc. Mihovil Škarica

Zagreb, 2023.

SAŽETAK

U ovom radu naslovljenom „Grad Zagreb kao jedinica lokalne samouprave“ obrađen je položaj Grada Zagreba kao samoupravne jedinice. Posebno se analizira njegov drugačiji i specifičan položaj kao jedinice lokalne, a ujedno i jedinice regionalne samouprave. U radu se analizira i samo funkcioniranje Grada Zagreba, tj. način na koji se njime upravlja i način na koji se donose odluke važne za grad. Riječ je o predstavničkom tijelu Grada Zagreba, tj. gradskoj skupštini i o izvršnom tijelu, odnosno gradonačelniku, kao i o gradskim upravnim tijelima. Obrađena je i tema trgovačkih društava u vlasništvu grada kao i javnih ustanova preko kojih se obavlja javna služba. Govorit će se i o mjesnoj samoupravi koja je podijeljena na gradske četvrti i mjesne odbore te o financiranju mjesne samouprave. Na kraju će bit riječ o samom financiranju Grada Zagreba, njegovom proračunu te njegovim prihodima i rashodima, kao i o najnovijoj poreznoj reformi i njezinom utjecaju na same financije Grada Zagreba.

Ključne riječi: Grad Zagreb, lokalna samouprava, gradska skupština, gradonačelnik, gradska upravna tijela, izbori, proračun

ABSTRACT

In this paper titled “The City of Zagreb as a unit of local self-government”, the position of the City of Zagreb as a self-governing unit is discussed. Specifically, its distinct and unique position as a local unit, as well as a regional self-government unit, is analyzed. The paper also analyzes the functioning of the City of Zagreb, including how it is managed and how important decisions for the city are made. It discusses the representative body of the City of Zagreb, i.e., the city assembly, and the executive body, the mayor, as well as the city's administrative bodies. The topic of city-owned trading companies and public institutions through which public services are provided is also addressed. There will also be a discussion about local self-governance, which is divided into city districts and local committees, as well as the financing of local self-governance. Lastly, the focus shifts to the financing of the City of Zagreb itself: its budget, revenues, and expenditures, along with the latest tax reform and its impact on the city's finances.

Key words: City of Zagreb, local self-government, city assembly, mayor, city administrative bodies, elections, budget

SADRŽAJ:

| | |
|---|-----------|
| 1. UVOD | 5 |
| 2. OPĆENITO O GRADU ZAGREBU I NJEGOVA SPECIFIČNOST | 5 |
| 3. LOKALNA I PODRUČNA (REGIONALNA) SAMOUPRAVA U HRVATSKOJ..... | 3 |
| 3.1. Lokalni izbori | 5 |
| 3.2. Službenici i namještenici u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi..... | 6 |
| 3.3. Financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave | 7 |
| 4. LOKALNA SAMOUPRAVA GRADA ZAGREBA..... | 8 |
| 4.1. Grad Zagreb prema Zakonu o Gradu Zagrebu..... | 8 |
| 4.2. Predstavničko tijelo | 8 |
| 4.3. Izvršno tijelo | 14 |
| 4.4. Gradska upravna tijela (Gradski uredi, zavodi i službe)..... | 17 |
| 4.5. Trgovačka društva u vlasništvu Grada Zagreba | 19 |
| 4.6. Javne ustanove Grada Zagreba | 21 |
| 4.7. Mjesna samouprava Grada Zagreba..... | 23 |
| 4.8. Financiranje Grada Zagreba | 26 |
| 4.8.1. <i>Financiranje Grada Zagreba nakon porezne reforme 2023. godine</i> | 28 |
| 5. ZAKLJUČAK | 29 |
| 6. LITERATURA..... | 30 |
| 7. POPIS ILUSTRACIJA | 32 |

1. UVOD

U ovom radu obradit će se tema Grada Zagreba kao jedinice lokalne samouprave, njegovim izvršnim, predstavničkim i upravnim tijelima te njihovoj strukturi, ovlastima i imenovanju. Dotaknut ćemo se načina na koji su predstavnici građana izabrani u ta tijela kao i o načinju financiranja istih.

Pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu zajamčeno je građanima Republike Hrvatske prema Ustavu. U skladu s tim, jedinice lokalne samouprave obuhvaćaju općine i gradove, dok se jedinice regionalne samouprave odnose na županije. Grad Zagreb jedinstvena je jedinica koja istovremeno predstavlja lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu. Kao glavni i najveći grad Republike Hrvatske, Grad Zagreb je kulturno, znanstveno, gospodarsko i upravno središte zemlje. Nalazi se u središnjoj kontinentalnoj Hrvatskoj i služi kao sjedište Sabora, Predsjednika i Vlade.

Grad Zagreb obavlja sve poslove koji su u nadležnosti grada i županije, te sve druge poslove propisane Statutom. U okviru svoje samouprave, ima predstavnička i izvršna tijela. Predstavnička tijela uključuju općinsko vijeće, gradsko vijeće i županijsku skupštinu. Izvršna tijela su općinski načelnik, gradonačelnik i župan, koji obnašaju vlast u svojim odgovarajućim jedinicama.

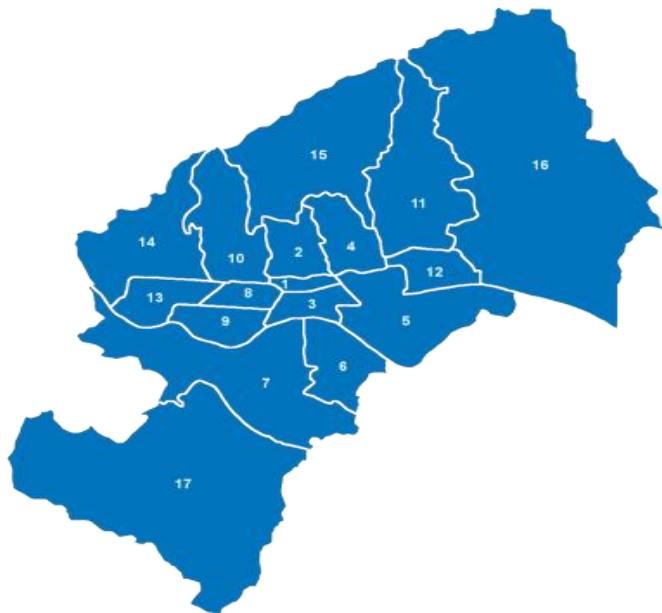
U slučaju Grada Zagreba, koji ima specifičan status kao grad s položajem županije, predstavničko tijelo građana je Gradska skupština. U Republici Hrvatskoj ukupno postoji 576 jedinica lokalne i područne samouprave. Od toga, 555 su jedinice lokalne samouprave (428 općina i 127 gradova), dok su 20 jedinica regionalne samouprave (županije). Grad Zagreb se izdvaja kao posebna jedinica koja ima status grada i županije.

2. OPĆENITO O GRADU ZAGREBU I NJEGOVA SPECIFIČNOST

Zagreb je glavni i najveći grad Republike Hrvatske. Nalazi se u kontinentalnoj središnjoj Hrvatskoj, podno Medvednice i na obalama rijeke Save. Prema najnovijim podacima iz 2021. godine u Zagrebu živi 767.131 stanovnik, a sa širom okolicom ta brojka prelazi 1.000.000 ljudi. Sastoji se od sedamnaest gradskih četvrti:

1. Donji grad
2. Gornji grad
3. Trnje
4. Maksimir
5. Pešćenica – Žitnjak
6. Novi Zagreb – istok
7. Novi Zagreb – zapad
8. Trešnjevka – sjever
9. Trešnjevka – jug
10. Črnomerec
11. Gornja Dubrava
12. Donja Dubrava
13. Stenjevec
14. Podsused – Vrapče
15. Podsljeme
16. Sesvete
17. Brezovica

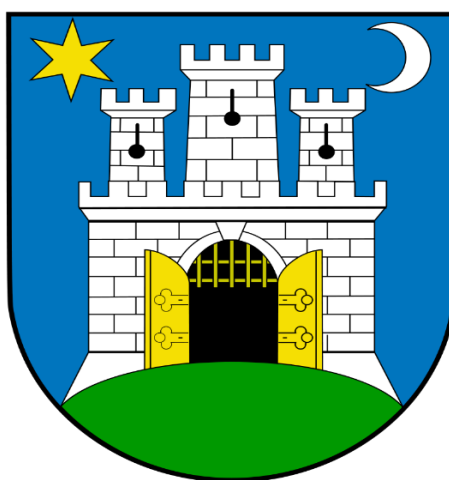
Slika 1. Gradske četvrti Grada Zagreba



Grad Zagreb predstavlja najrazvijeniji industrijski, prometni i gospodarski grad u Hrvatskoj. Osim

toga, on je jedinstvena teritorijalna, upravna i samoupravna jedinica koja ima specifičan položaj ekvivalentan županiji. Ova jedinstvena kombinacija čini Grad Zagreb izuzetno posebnim, budući da istovremeno ima status jedinice lokalne samouprave kao grad te položaj jedinice područne (regionalne) samouprave, odnosno županije. Status Grada Zagreba detaljno je reguliran Zakonom o Gradu Zagrebu. Dan Grada Zagreba obilježava se 31. svibnja kada se ujedno slavi i svetkovina Majke Božje od Kamenitih vrata, koja se smatra zaštitnicom Grada Zagreba.

Slika 2. Grb Grada Zagreba



Izvor: <https://www.zagreb.hr/grb-i-zastava-grada-zagreba/111>

3. LOKALNA I PODRUČNA (REGIONALNA) SAMOUPRAVA U HRVATSKOJ

U Republici Hrvatskoj državna je vlast ustrojena na načelu diobe vlasti na zakonodavnu, izvršnu i sudbenu, a ograničena je Ustavom zajamčenim pravom na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu¹.

Lokalne samoupravne jedinice obuhvaćaju općine i gradove, čiju teritorijalnu nadležnost određuju zakonski propisi. Općina se osniva za područja koja sadrže više naselja koja su

¹ Članak 4. Ustava Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

povezana kao prirodna, gospodarska i društvena cjelina. S druge strane, grad je lokalna samoupravna jedinica koja obuhvaća sjedište županije i naselja s više od 10.000 stanovnika te predstavlja urbanu, povijesnu, prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu.

Jedinice lokalne samouprave obavljaju različite zadatke koji uključuju reguliranje naselja i stambenih područja, prostorno i urbanističko planiranje, upravljanje komunalnim gospodarstvom, skrb o djeci, socijalnu zaštitu, osiguravanje osnovne zdravstvene zaštite, obrazovanje, kulturu, tjelesnu aktivnost i sport, zaštitu potrošača, očuvanje i poboljšanje prirodnog okoliša, protupožarnu i civilnu zaštitu, regulaciju prometa na svom području te obavljanje drugih zadataka sukladno specifičnim zakonima. Trenutno u Republici Hrvatskoj postoji 555 jedinica lokalne samouprave, od kojih je 428 općina i 127 gradova.

Jedinice područne (regionalne) samouprave su županije, koje predstavljaju teritorijalne jedinice regionalne samouprave. Osnovni cilj osnivanja županija je obavljanje zadataka od regionalnog interesa, a one predstavljaju cjeline koje uključuju prirodne, povijesne, prometne, gospodarske, društvene i samoupravne aspekte. Jedinice područne samouprave imaju odgovornost za obavljanje zadataka od regionalnog značaja, posebno u područjima kao što su obrazovanje, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometna infrastruktura, te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova. Trenutno u Republici Hrvatskoj postoji 20 jedinica područne samouprave, odnosno županija.

Slika 3. Županije u Republici Hrvatskoj



3.1. Lokalni izbori

Lokalni izbori u Republici Hrvatskoj su izbori koji se održavaju kako bi se odabrali članovi predstavničkih tijela lokalnih i regionalnih jedinica samouprave, kao i općinski načelnici, gradonačelnici, župani i njihovi zamjenici. Raspisuje ih Vlada Republike Hrvatske, određujući pritom datum održavanja izbora. Prema zakonskim odredbama, izbori se moraju provesti unutar razdoblja od 30 do 60 dana od datuma raspisivanja. Obično se redovni izbori za članove predstavničkih tijela i izbori za izvršne organe održavaju treće nedjelje u svibnju svake četiri godine. U slučaju prijevremenog raspuštanja predstavničkih tijela, izbori za nove članove moraju se održati unutar 90 dana od dana raspuštanja.

Mandat članova predstavničkih tijela, koji su izabrani na redovnim izborima, počinje danom konstituiranja tijela i traje sve do donošenja odluke Vlade Republike Hrvatske o raspisivanju novih izbora. S druge strane, mandat članova koji su izabrani na prijevremenim izborima započinje danom konstituiranja tijela i traje sve do isteka trenutnog mandata članova izabranih na redovnim izborima. Mandat općinskih načelnika, gradonačelnika, župana i njihovih zamjenika, bez obzira na to jesu li izabrani na redovnim ili prijevremenim izborima, počinje prvog radnog dana nakon objave rezultata izbora i traje sve do prvog radnog dana nakon objave rezultata novih izbora za

općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana.

Članovi predstavničkih tijela jedinica biraju se na način da se cijelo područje jedinice smatra jednom izbornom jedinicom, te da svi birači s prebivalištem na tom području imaju pravo glasa i sudjeluju u tajnom glasovanju za izbor članova predstavničkog tijela. Broj članova predstavničkog tijela određuje se sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Općinski načelnici, gradonačelnici, župani i njihovi zamjenici biraju se većinom glasova svih birača koji su sudjelovali na izborima, a izabran je kandidat koji osvoji više od 50% glasova birača koji su glasovali.

3.2. Službenici i namještenici u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi

Službenici i namještenici obavljaju zadatke u administrativnim odjelima i službama lokalnih i regionalnih upravnih tijela. Službenici su osobe koje redovito obavljaju opće, administrativne, financijsko-planske, materijalno-financijske, računovodstvene, informatičke i druge stručne poslove u lokalnim upravnim tijelima. Također obavljaju poslove koji se odnose na samoupravne nadležnosti lokalnih jedinica i poslove državne uprave koje im je povjerena. Namještenici obavljaju pomoćne i tehničke poslove koji su neophodni za pravovremeno i nesmetano izvršavanje zadataka lokalnih jedinica. Prava, obveze i odgovornosti službenika i namještenika u lokalnim upravnim tijelima reguliraju se zakonom i propisima donesenim na temelju zakona. Kolektivni ugovor također može uređivati materijalna i druga prava službenika i namještenika u lokalnim upravnim tijelima. Prava utvrđena kolektivnim ugovorom mogu biti povoljnija od onih zajamčenih općim radnim propisima.

Za upravna tijela lokalnih jedinica, kao što su općinska tijela, gradska tijela i županijska tijela, pravilnik o unutarnjem redu donosi, na prijedlog pročelnika upravnog tijela, odgovarajući nadležni dužnosnik: općinski načelnik za općinska tijela, gradonačelnik za gradska tijela i župan za županijska tijela. Pravilnik o unutarnjem redu obuhvaća razne aspekte, kao što su postupak prijema i raspored službenika i namještenika na slobodna radna mjesta. Osim toga, pravilnik utvrđuje organizaciju upravnih tijela, nazive i opise radnih mjesta, stručne i druge uvjete za raspored na radna mjesta, broj zaposlenika i druga pitanja koja su relevantna za rad upravnih tijela, a koja se usklađuju sa statutom i općim aktima lokalne jedinice.

Pročelnici upravnih tijela lokalnih jedinica pripremaju prijedloge plana prijma u službu prilikom izrade nacрта proračuna za sljedeću godinu. Nakon što proračun lokalne jedinice stupi na snagu, plan prijma u službu mora se utvrditi unutar 30 dana. Plan prijma u službu određuje stvarno stanje popunjenosti radnih mjesta, potreban broj stalno zaposlenih službenika i namještenika, te planira broj pripravnika i zapošljavanje odgovarajućeg broja pripadnika nacionalnih manjina kako bi se

osiguralo njihovo pravo na zastupljenost. Plan prijma objavljuje se u službenom glasilu lokalne jedinice.

U službu se prima putem javnog natječaja koji mora biti objavljen u Narodnim novinama. Za izabranog kandidata čelnik tijela donosi rješenje o prijmu u službu, a po izvršnosti rješenja o prijmu u službu donosi se rješenje o rasporedu na radno mjesto.

3.3. Financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Proračun jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave je akt koji donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, a sadrži plan za proračunsku godinu i projekcije za sljedeće dvije proračunske godine u kojima se procjenjuju prihodi i primici te utvrđuju rashodi i izdaci jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i njezinih proračunskih korisnika.² Jedinici ovlašteni predlagatelji proračuna su općinski načelnik u općini, gradonačelnik u gradu i župan u županiji. Jedinica lokalne samouprave i jedinica područne (regionalne) samouprave ostvaruju prihode koji se mogu slobodno koristiti unutar njihovog područja samouprave. Prihodi tih jedinica moraju biti usklađeni s obvezama i poslovima koje obavljaju njihova tijela sukladno zakonu.. Prihodi jedinice lokalne, odnosno područne (regionalne) samouprave su:

1. općinski, gradski, odnosno županijski porezi, prirez, naknade, doprinosi i pristojbe,
2. prihodi od stvari u njezinu vlasništvu i imovinskih prava,
3. prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u njezinu vlasništvu, odnosno u kojima ima udio ili dionice,
4. prihodi od naknada za koncesije,
5. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sama propiše u skladu sa zakonom,
6. udio u zajedničkom porezu,
7. sredstva pomoći Republike Hrvatske predviđena u državnom proračunu,
8. drugi prihodi određeni zakonom.³

U situaciji u kojoj općinski načelnik, gradonačelnik ili župan ne predlože proračun lokalnom predstavničkom tijelu ili povuku prijedlog prije glasovanja, Vlada Republike Hrvatske će, na temelju prijedloga nadležnog tijela državne uprave za lokalnu i područnu (regionalnu)

² Članak 42. Zakona o proračunu (Narodne novine, 144/21)

³ Članak 68. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

samoupravu, razriješiti dužnosti dotičnog općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana, kao i njihovog zamjenika. Nakon toga, novoizabrani općinski načelnik, gradonačelnik ili župan ima rok od 45 dana od stupanja na dužnost da predloži novi proračun. Predstavničko tijelo ima isto tako rok od 45 dana od dana predlaganja proračuna od strane općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana da donese proračun.⁴

Nadzor nad cjelokupnim financijskim poslovanjem jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave provodi se od strane njihovog predstavničkog tijela. Ministarstvo financija je odgovorno za nadzor materijalnog i financijskog poslovanja jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

4. LOKALNA SAMOUPRAVA GRADA ZAGREBA

4.1. Grad Zagreb prema Zakonu o Gradu Zagrebu

Grad Zagreb najveći je i najrazvijeniji hrvatski grad te je kao takav apsolutno političko središte i apsolutni upravni centar Hrvatske. Grad Zagreb odskače od klasične definicije grada ili županije s kojima smo se već susretali u ovom radu. Njegova specifičnost regulirana je Zakonom o Gradu Zagrebu. Shodno tome, već u članku 2. Zakona o Gradu Zagrebu navedeno je kako Grad Zagreb ima položaj županije, a u članku 4. istog zakona navodi se kako Grad Zagreb obavlja poslove lokalne, gradske, uprave kao i poslove područne (regionalne), odnosno županijske, uprave. Također gradska upravna tijela imaju ovlasti i obveze kao i tijela državne uprave sukladno zakonu kojim se uređuje sustav državne uprave. Ako neke stvari nisu uređene Zakonom o Gradu Zagrebu, a odnose se na njega, primjenjivat će se Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.⁵

4.2. Predstavničko tijelo

Gradska skupština predstavničko je tijelo građana u Gradu Zagrebu. Baš kao i gradonačelnika, članovi Gradske skupštine biraju se neposredno na lokalnim izborima svake četiri godine, putem tajnog glasovanja. Gradska skupština ovlaštena je donositi opće akte i druge propise koji su usklađeni s ovlastima samouprave Grada Zagreba. Trenutno, Gradska skupština Grada Zagreba broji 48 gradskih zastupnika. Gradska skupština smatra se konstituiranom kada se izabere

⁴ Članak 69.a Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

⁵ Zakon o Gradu Zagrebu (NN 62/01, 125/08, 36/09, 119/14, 98/19, 144/20)

predsjednik Gradske skupštine na prvoj sjednici na kojoj je prisutna većina gradskih zastupnika.

Gradska skupština:

1. donosi Statut Grada Zagreba;
2. donosi odluke i druge opće akte kojima uređuje pitanja iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba;
3. donosi gradski proračun, odluku o izvršavanju proračuna i odluku o privremenom financiranju u skladu sa zakonom;
4. donosi polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna;
5. odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina te drugom raspolaganju imovinom Grada Zagreba koje ukupna vrijednost prelazi 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina te drugom raspolaganju imovinom Grada Zagreba, odnosno koje je pojedinačna vrijednost veća od 1 000 000 (jedan milijun) kuna;
6. donosi programe razvoja pojedinih djelatnosti i javnih potreba od značenja za Grad Zagreb;
7. donosi prostorne planove i druge dokumente prostornog uređenja u Gradu Zagrebu;
8. proglašava zaštićene dijelove prirode;
9. bira i razrješuje predsjednika i potpredsjednike Gradske skupštine;
10. donosi odluku o raspisivanju referenduma za opoziv gradonačelnika i njegovih zamjenika u skladu sa zakonom;
11. osniva radna tijela Gradske skupštine te bira i razrješuje njihove članove;
12. imenuje, bira i razrješuje druge osobe određene zakonom, drugim propisom, Statutom i odlukama, te daje suglasnosti na imenovanja, izbor i razrješenja odnosno mišljenja na imenovanja kad je to određeno;
13. uređuje mjesnu samoupravu u skladu sa zakonom i ovim statutom;
14. donosi odluke i druge opće akte kojima se uređuju pitanja od značenja za nacionalne manjine;
15. uređuje ustrojstvo i djelokrug gradskih upravnih tijela;
16. osniva ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe za obavljanje komunalnih, društvenih, gospodarskih i drugih djelatnosti od interesa za Grad Zagreb te odlučuje o njihovim statusnim promjenama i preoblikovanjima, u skladu sa zakonom;
17. odlučuje o prestanku ustanova i drugih pravnih osoba u skladu sa zakonom;
18. odlučuje o stjecanju i prijenosu (kupnji i prodaji) dionica odnosno udjela u trgovačkim društvima, ako zakonom, ovim statutom, odnosno gradskom odlukom nije drukčije određeno;

19. odlučuje o prijenosu i preuzimanju osnivačkih prava u skladu sa zakonom i ovim statutom;
20. dodjeljuje koncesije u slučajevima određenim zakonom;
21. odlučuje o dugoročnom zaduživanju Grada Zagreba tj. o uzimanju kredita, zajmova i izdavanju vrijednosnih papira;
22. odlučuje o suglasnosti za dugoročno zaduživanje pravne osobe u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu Grada Zagreba i ustanove kojoj je osnivač Grad Zagreb sukladno zakonu;
23. odlučuje o jamstvu pravnoj osobi u većinskom vlasništvu ili suvlasništvu Grada Zagreba i ustanovi kojoj je osnivač Grad Zagreb za ispunjenje njihovih obveza sukladno zakonu;
24. daje suglasnost na prijedloge financijskih planova izvanproračunskih korisnika i na polugodišnje i godišnje izvještaje o izvršenju tih financijskih planova;
25. razmatra stanje u djelatnostima od gradskog značenja u okviru samoupravnog djelokruga Grada Zagreba;
26. odlučuje o dodjeli Nagrade Grada Zagreba, Nagrade Zagrepčanka godine, Nagrade Luka Ritz - Nasilje nije hrabrost, proglašava počasne građane i prihvaća pokroviteljstvo;
27. odlučuje o podizanju, odnosno uklanjanju spomenika;
28. raspisuje izbore za članove vijeća gradskih četvrti i za članove vijeća mjesnih odbora;
29. raspisuje lokalni referendum za područje Grada Zagreba te saziva zborove građana.;
30. odlučuje o osnivanju udruženja lokalnih zajednica i pristupanju Grada Zagreba udruženjima lokalnih zajednica;
31. odlučuje o suradnji s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave i o trajnom uspostavljanju prijateljske i druge suradnje s lokalnim i regionalnim jedinicama drugih država;
32. donosi Poslovnik o svom radu;
33. donosi pojedinačne i druge akte iz samoupravnog djelokruga u skladu sa zakonom i ovim statutom;
34. obavlja i druge poslove određene ovim statutom, zakonom i drugim propisima.⁶

Gradska skupština bira predsjednika i najviše do četiri potpredsjednika koji se biraju iz redova gradskih zastupnika većinom glasova svih zastupnika. Predsjednik Gradske skupštine: predstavlja Gradsku skupštinu, saziva sjednice gradske skupštine i predlaže njihov dnevni red, predsjedava sjednicama, brine o izvršavanju odluka Gradske skupštine, koordinira rad radnih tijela, surađuje s gradonačelnikom i predsjednicima vijeća gradskih četvrti, brine o javnosti rada Gradske skupštine

⁶ Članak 41. Statuta Grada Zagreba

te obavlja i druge poslove.⁷

Gradski zastupnici imaju pravo raspravljati o svim pitanjima koja su na dnevnom redu Gradske skupštine te predlagati donošenje odluka ili akata. Mogu biti birani u radna tijela Gradske skupštine. Imaju ovlasti zatražiti i dobiti podatke te postavljati pitanja gradonačelniku, čelnicima upravnih tijela i upravama trgovačkih društava koje su u vlasništvu Grada Zagreba. Njihov mandat nije obvezujući i nisu opozivi. Ne mogu biti kazneno gonjeni niti odgovorni za stav ili glas dan na sjednicama Gradske skupštine.⁸ Sjednice Gradske skupštine saziva predsjednik Gradske skupštine po potrebi, a najmanje jednom u tri mjeseca. Sjednice se održavaju od 15. siječnja do 15. srpnja i od 15. rujna do 30. prosinca.⁹ U kalendarskoj 2022. godini sjednice Gradske skupštine održane su ukupno 12 puta. Gradska skupština ukupno je zasjedala 17 dana u tih 12 sjednica.

Gradska skupština može voditi raspravu i donositi odluke pod uvjetom da je na sjednici prisutna većina gradskih zastupnika, a odluke se donose većinom glasova prisutnih zastupnika. Gradska skupština većinom glasova svih gradskih zastupnika donosi Statut, Poslovnik, gradski proračun, odluku o izvršavanju proračuna, polugodišnji i godišnji izvještaj o izvršenju proračuna, odluku o privremenom financiranju, odluku o osnivanju mjesnih odbora; odlučuje o izboru i razrješenju predsjednika i potpredsjednika Gradske skupštine; o dugoročnom zaduživanju; o tajnom glasovanju; o raspisivanju lokalnog referenduma i savjetodavnog referenduma; o podizanju i uklanjanju spomenika te u slučajevima propisanim zakonom, statutom i Poslovníkom.¹⁰

Gradska skupština može, za pomoć u svom radu, osnivati radna tijela. Radna tijela mogu biti stalna i povremena. Povremena se prvenstveno osnivaju za rješavanje pojedinog pitanja. S druge strane, stalna radna tijela osnivaju se za razmatranje pitanja koja su na dnevnom redu Gradske skupštine. Stalna radna tijela Gradske skupštine su:

1. Mandatno povjerenstvo;
2. Odbor za izbor i imenovanja;
3. Odbor za Statut, Poslovnik i propise;
4. Odbor za imenovanje naselja, ulica i trgova;
5. Odbor za gospodarski razvoj;
6. Odbor za financije;
7. Odbor za komunalno gospodarstvo;
8. Odbor za prostorno uređenje;

⁷ Članak 44. Statuta Grada Zagreba

⁸ Članak 46. Statuta Grada Zagreba

⁹ Članak 132. Poslovníka Gradske skupštine Grada Zagreba

¹⁰ Članak 50. Statuta Grada Zagreba

9. Odbor za zaštitu okoliša;
10. Odbor za poljoprivredu, šumarstvo i vodno gospodarstvo;
11. Odbor za zdravstvo;
12. Odbor za socijalnu skrb;
13. Odbor za obrazovanje i sport;
14. Odbor za kulturu;
15. Odbor za mladež;
16. Odbor za međugradsku i međunarodnu suradnju;
17. Odbor za mjesnu samoupravu;
18. Odbor za predstavke i pritužbe;
19. Odbor za sigurnost i prevenciju urbanih rizika;
20. Odbor za kontrolu;
21. Odbor za nacionalne manjine;
22. Odbor za branitelje;
23. Odbor za javna priznanja.¹¹

Gradski zastupnici za svoj rad u Gradskoj skupštini, kao i za rad u radnim tijelima Gradske skupštine imaju pravo na naknadu. Naknada iznosi 16.000 kuna neto godišnje, odnosno 1.333,33 kune mjesečno. Druge osobe koje je Gradska skupština imenovala u radna tijela Gradske skupštine imaju pravo na naknadu u iznosu od 400 kuna neto za svaku sjednicu na kojoj su prisutni.¹² Većinu u Gradskoj skupštini drži platforma „Možemo!“ zajedno sa koalicijskim partnerom „SDP-om“.

U Gradskoj skupštini Grada Zagreba osnovani su:

- 1) Klub gradskih zastupnika i zastupnica Možemo! - Zagreb je naš! - Nova ljevica
- 2) Klub gradskih zastupnika HDZ-a i HSLS-a
- 3) Klub gradskih zastupnika Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti
- 4) Klub gradskih zastupnika SDP-a
- 5) Klub gradskih zastupnika Domovinskog pokreta i Zelene liste
- 6) Klub gradskih zastupnika MOST-a.

Broj zastupnika prema političkim strankama u Gradskoj skupštini Grada Zagreba:

¹¹ Članak 55. Poslovnika Gradske skupštine Grada Zagreba

¹² Članak 1. Odluke o naknadama gradskim zastupnicima u Gradskoj skupštini Grada Zagreba i članovima njezinih radnih tijela (Službeni glasnik Grada Zagreba 7/16, 2/17, 2/19, 8/21)

"Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti" ("365 Stranka rada i solidarnosti") – 2 zastupnika
Blok za Hrvatsku – 1 zastupnik
Domovinski pokret (DP) – 2 zastupnika
Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) – 5 zastupnika
Hrvatska socijalno - liberalna stranka (HSLHS) – 1 zastupnik
MOST – 2 zastupnika
Nova ljevica (NL) – 3 zastupnika
Samostalna demokratska srpska stranka – 1 zastupnik
Socijaldemokratska partija Hrvatske (SDP) – 4 zastupnika
Zagreb je naš! – 19 zastupnika
Zelena alternativa - Održivi razvoj Hrvatske (Zelena alternativa - OraH) – 1 zastupnik
Zelena lista – 1 zastupnik
Nestranački – 6 zastupnika

Slika 4. Raspodjela mandata u Gradskoj skupštini Grada Zagreba

| Politička stranka | Gradski zastupnici | Gradske zastupnice | Ukupno | % |
|---|--------------------|--------------------|-----------|---------------|
| Bandić Milan 365 - Stranka rada i solidarnosti | 1 | 1 | 2 | 4 |
| Blok za Hrvatsku | - | 1 | 1 | 2 |
| Domovinski pokret | 2 | - | 2 | 4 |
| Hrvatska demokratska zajednica | 4 | 1 | 5 | 10 |
| Hrvatska socijalno - liberalna stranka | 1 | - | 1 | 2 |
| MOST | 2 | - | 2 | 4 |
| Nova ljevica | 1 | 2 | 3 | 6 |
| Samostalna demokratska srpska stranka | 1 | - | 1 | 2 |
| Socijaldemokratska partija Hrvatske | 3 | 1 | 4 | 8 |
| Zagreb je naš! | 9 | 10 | 19 | 40 |
| Zelena alternativa - Održivi razvoj Hrvatske | 1 | - | 1 | 2 |
| Zelena lista | 1 | - | 1 | 2 |
| Nestranački | 4 | 2 | 6 | 13 |
| Ukupno: | 30 | 18 | 48 | 100,00 |

Izvor: <https://skupstina.zagreb.hr/raspodjela-mandata/183>

4.3. Izvršno tijelo

Izvršno tijelo u Gradu Zagrebu je gradonačelnik, odnosno njegovi zamjenici koji obnašaju dužnost gradonačelnika. Gradonačelnika se bira neposrednim i tajnim glasovanjem na lokalnim izborima koji se održavaju treće nedjelje u svibnju svake četvrte godine. Gradonačelnik Grada Zagreba je Tomislav Tomašević, a zamjenici su dr. sc. Danijela Dolenc i dr. sc. Luka Korlaet. Gradonačelnik ima ulogu predstavljanja i zastupanja Grada Zagreba te obavlja izvršne funkcije u Gradu Zagrebu. Gradonačelnik kao nositelj izvršnih poslova u okviru samoupravnog djelokruga Grada Zagreba osobito:

1. utvrđuje prijedloge općih i drugih akata što ih donosi Gradska skupština;
2. izvršava akte Gradske skupštine ili osigurava njihovo izvršavanje;

3. upravlja nekretninama i pokretninama u vlasništvu Grada Zagreba te prihodima i rashodima Grada Zagreba, u skladu sa zakonom, ovim statutom i gradskom odlukom;
4. odlučuje o stjecanju i otuđivanju nekretnina i pokretnina Grada Zagreba i drugom raspolaganju imovinom u skladu sa zakonom, ovim statutom i posebnim propisima koje pojedinačna vrijednost ne prelazi 0,5% iznosa prihoda bez primitaka ostvarenih u godini koja prethodi godini u kojoj se odlučuje o stjecanju i otuđivanju pokretnina i nekretnina, odnosno drugom raspolaganju imovinom, a najviše do 1.000. 000 (jedan milijun) kuna, ako je stjecanje i otuđivanje nekretnina i pokretnina te drugo raspolaganje imovinom planirano u proračunu Grada Zagreba i provedeno u skladu sa zakonom;
5. utvrđuje prijedlog proračuna i odluke o izvršavanju proračuna te ih podnosi Gradskoj skupštini;
6. odgovoran je za izvršenje gradskog proračuna;
7. odlučuje o korištenju sredstava proračunske zalihe do iznosa utvrđenog odlukom o izvršavanju proračuna;
8. preuzima obveze do iznosa utvrđena odlukom o izvršavanju proračuna;
9. donosi opće i pojedinačne akte kada je na to ovlašten propisima;
10. imenuje i razrješuje predstavnike Grada Zagreba u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba osnovanih za obavljanje gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih djelatnosti od interesa za Grad Zagreb, osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno;
11. daje upute za rad gradskim upravnim tijelima;
12. odlučuje o pitanjima iz radnih odnosa u skladu sa zakonom;
13. nadzire obavljanje upravnih poslova i usklađuje rad gradskih upravnih tijela;
14. brine se o zakonitom i pravodobnom obavljanju poslova gradskih upravnih tijela i poduzima mjere za osiguranje učinkovitosti njihova rada;
15. nadzire zakonitost rada gradskih upravnih tijela koja obavljaju poslove iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba;
16. podnosi polugodišnja izvješća o svom radu i izvješća o pojedinim pitanjima iz svog djelokruga na zahtjev Gradske skupštine sukladno ovom statutu;
17. dodjeljuje Povelju Grada Zagreba, Plaketu Grada Zagreba, Medalju Grada Zagreba i prihvaća pokroviteljstvo;
18. daje mišljenja o prijedlozima akata koje Gradskoj skupštini podnose drugi ovlašteni predlagatelji utvrđeni Poslovníkom;
19. imenuje i razrješuje osobe u skladu sa zakonom, ovim statutom i gradskim odlukama;

20. obavlja poslove u vezi s mjesnom samoupravom u skladu sa zakonom i ovim statutom;
21. sklapa ugovore i druge pravne poslove u skladu sa zakonom, ovim statutom i drugim propisima;
22. brine se o urednom i pravilnom korištenju imovine i sredstava u radu gradskih upravnih tijela;
23. dodjeljuje koncesije u slučajevima određenim zakonima;
24. osniva radna tijela;
25. saziva zborove građana;
26. obavlja i druge poslove utvrđene zakonom, ovim statutom i drugim propisima.¹³

Gradonačelnik Grada Zagreba ima ovlaštenje da suspendira primjenu općeg akta donesenog od strane Gradske skupštine i donese odluku o obustavi ukoliko smatra da takav akt krši zakon ili druge propise. Ovo ovlaštenje može se primijeniti u roku od 8 dana od donošenja općeg akta. Gradonačelnik ima pravo zatražiti od Gradske skupštine da u roku od 8 dana nakon donošenja odluke o obustavi ispravi nedostatke u spornom općem aktu. Ukoliko Gradska skupština ne postupi na zahtjev, gradonačelnik će o tome obavijestiti nadležno tijelo državne uprave koje je nadležno za taj opći akt i dostaviti im odluku o obustavi.¹⁴

Gradonačelnik i njegovi zamjenici, koji su izabrani zajedno s njim, mogu biti smijenjeni putem referendumu. Zahtjev za raspisivanje referendumu za smjenu može biti pokrenut na dva načina:

- od strane 20% ukupnog broja birača
- od strane 2/3 gradskih zastupnika.

U slučaju da je referendum predložilo najmanje 20% birača, Gradska skupština će takav referendum raspisati. Odluka o opozivu gradonačelnika bit će donesena ako većina glasača koji su sudjelovali na referendumu podrži opoziv, pri čemu ta većina mora činiti najmanje trećinu ukupnog broja birača.

Ako je situacija takva da je referendum za opoziv predložilo 2/3 gradskih zastupnika, Gradska skupština odluku o raspisivanju referendumu donosi dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika. Novi referendum za opoziv ne smije se održati nakon proteka 6 mjeseci od prethodno provedenih izbora ili ranijeg referendumu za opoziv. Također, nije moguće raspisati novi referendum za opoziv u godini kada se održavaju redovni izbori.¹⁵ U slučaju da referendum

¹³ Članak 60. Statuta Grada Zagreba

¹⁴ Članak 42. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

¹⁵ Članak 40.b Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

rezultira odlukom o opozivu gradonačelnika, njegov mandat završava na dan objave rezultata referenduma. U takvom slučaju, Vlada Republike Hrvatske imenuje povjerenika koji će obavljati dužnost gradonačelnika sve do održavanja prijevremenih izbora.

Ako nakon isteka dvije godine mandata prestane mandat gradonačelniku koji ima zamjenika, onda se neće raspisati novi prijevremeni izbori, nego će ga zamijeniti njegov zamjenik koji je izabran zajedno s njim kao što smo imali situaciju u Zagrebu kada je nakon iznenadne smrti bivšeg gradonačelnika Milana Bandića, funkciju gradonačelnika, odnosno gradonačelnice do redovnih lokalnih izbora izvršavala njegova zamjenica Jelena Pavičić-Vukičević.

4.4. Gradska upravna tijela (Gradski uredi, zavodi i službe)

Za obavljanje zadataka koji su u nadležnosti Grada Zagreba, osnivaju se upravna tijela. Gradska skupština donosi odluke o ustroju i djelokrugu tih upravnih tijela. Upravna tijela Grada Zagreba obuhvaćaju gradske uredе, zavode i službe. Trenutno postoji 12 gradskih ureda, 1 gradski zavod i 3 stručne službe. Ta upravna tijela zajedno čine Gradsku upravu u najužem smislu. Njihova je zadaća pripremiti i provesti opće i druge odluke donesene od strane tijela Grada Zagreba, te pratiti stanje u svojim područjima upravljanja. U provedbi općih odluka Gradske skupštine, upravna tijela su ovlaštena donositi pojedinačne odluke koje se odnose na prava, obveze i pravne interese pojedinaca i organizacija, osim ako je zakon drugačije odredio. Upravna tijela su obvezna slijediti smjernice, upute i preporuke koje dolaze od tijela Grada Zagreba.¹⁶ Osim toga, ona obavljaju zadatke povjerene im od strane državne uprave te imaju ovlasti i obveze koje su uobičajene i karakteristične za tijela državne uprave. Gradska upravna tijela u Gradu Zagrebu su:

1. Stručna služba Gradske uprave,
2. Ured gradonačelnika,
3. Gradski ured za unutarnju reviziju i kontrolu,
4. Gradski ured za opću upravu i imovinsko-pravne poslove,
5. Gradski ured za gospodarstvo, ekološku održivost i strategijsko planiranje,
6. Gradski ured za financije i javnu nabavu,
7. Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade,
8. Gradski ured za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo,
9. Gradski ured za socijalnu zaštitu, zdravstvo, branitelje i osobe s invaliditetom,
10. Gradski ured za obnovu, izgradnju, prostorno uređenje, graditeljstvo, komunalne poslove i promet,

¹⁶ Članak 119. Statuta Grada Zagreba

11. Gradski ured za upravljanje imovinom i stanovanje,
12. Gradski ured za katastar i geodetske poslove,
13. Gradski ured za mjesnu samoupravu, civilnu zaštitu i sigurnost,
14. Gradski zavod za zaštitu spomenika kulture i prirode,
15. Služba za informacijski sustav i tehničke poslove,
16. Stručna služba Gradske skupštine.

Nakon što je preuzeo vlast u Zagrebu, gradonačelnik Tomislav Tomašević predložio je Gradskoj skupštini smanjenje prevelikog broja gradskih ureda i njihovih pročelnika te njihovih zamjenika i pomoćnika. Tako je odluka o ukidanju ureda stupila na snagu 31.10.2021. godine i tom odlukom ukinulo se ukupno 12 gradskih ureda među kojima:

1. Ured za programe i projekte Europske unije,
2. Ured za javnu nabavu
3. Ured za međugradsku i međunarodnu suradnju i promicanje ljudskih prava
4. Ured za zastupanje
5. Gradski ured za stratezijsko planiranje i razvoj Grada,
6. Gradski ured za sport i mlade
7. Gradski ured za branitelje
8. Gradski ured za zdravstvo
9. Ured za demografiju
10. Gradski ured za poljoprivredu i šumarstvo
11. Gradski ured za imovinsko-pravne poslove
12. Ured za upravljanje u hitnim situacijama.

Neki uredi spojili su se s postojećim uredima, a neki su prestali postojati i njihovu zadaću preuzeli su drugi gradski uredi. Gradonačelnik Tomašević odluku o ukidanju ukupno 12 gradskih ureda i smanjenju broja pročelnika, njihovih zamjenika i pomoćnika opravdava argumentom da će to pomoći Gradskoj upravi da postane javno odgovornija i, naravno, učinkovitija. Također smatra da toliki broj pročelnika, odnosno, upravljačkog kadra nije potreban u gradskoj upravi.

Pročelnike gradskih ureda, zavoda i službi imenuje gradonačelnik putem javnog natječaja. Imenovanje traje četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja na istu funkciju. Pročelnici su odgovorni gradonačelniku za obavljanje svojih dužnosti. Gradonačelnik može pročelnika razriješiti dužnosti:

1. ako pročelnik to sam zatraži,
2. ako nastanu takvi razlozi koji po posebnim propisima kojima se uređuju službenički odnosi dovode do prestanka službe,
3. ako pročelnik ne postupa po propisima ili općim aktima jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ili neosnovano ne izvršava odluke tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ili postupa protivno njima,
4. ako pročelnik svojim nesavjesnim ili nepravilnim radom prouzroči jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave veću štetu, ili ako zanemaruje ili nesavjesno obavlja svoje dužnosti koje mogu štetiti interesima službe u obavljanju poslova jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.¹⁷

4.5. Trgovačka društva u vlasništvu Grada Zagreba

Grad Zagreb ima ovlasti da osniva trgovačka društva s ciljem obavljanja gospodarskih aktivnosti s namjerom postizanja financijske dobiti. Trgovačka društva u Gradu Zagrebu osniva Gradska skupština, a predstavnike Grada Zagreba u trgovačkim društvima imenuje i razrješuje gradonačelnik. U svom radu Podolnjak i Gardašević (2013.) problematiziraju izričitu mogućnost gradonačelnika da imenuje i opoziva predstavnike lokalnih jedinica u lokalnim ustanovama i trgovačkim društvima. Navode kako bi takva ovlast imenovanja trebala pripadati predstavničkom, a ne izvršnom tijelu jer predstavničko tijelo odlučuje o njihovom osnivanju. Smatraju i da bi s obzirom na to da je osnovno obilježje egzekutivne vlasti da izvršava, a predstavničke vlasti da predstavlja bilo logičnije da predstavnička tijela imaju mogućnost imenovanja i razrješenja.¹⁸

Grad Zagreb ima poslovne udjele u trgovačkim društvima:

1. ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. (100%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2020. godine je 7782
2. ZAGREBAČKI ELEKTRIČNI TRAMVAJ d.o.o. (100%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2021. godine je 136
3. ZAGREBAČKI VELESAJAM d.o.o. (100%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2021. godine je 136
4. ZAGREBAČKI INOVACIJSKI CENTAR d.o.o. (100%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2022. godine je 28

¹⁷ Članak 53.a Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)

¹⁸ Podolnjak, Robert; Gardašević, Đorđe: Neposredno izabrani gradonačelnik i problem kohabitacije: Slučaj hrvatskog glavnog grada Zagreba (2013.)

5. ZAGREBAČKI CENTAR ZA GOSPODARENJE OTPADOM d.o.o. (100%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2022. godine je 14
6. SPORTSKI OBJEKTI d.o.o. (100%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2023. godine je 439
7. BLOK KVATRIĆ d.o.o. (100%)
 - ovo društvo je u likvidaciji i nema zaposlenih
8. INTEGRIRANI PROMET ZAGREBAČKOG PODRUČJA d.o.o. (60%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2022. godine je 4
9. MORSKI LAV d.o.o. (51%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2022. godine je 21
10. APIS IT d.o.o. (49%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2022. godine je 517
11. VODOPRIVREDA ZAGREB d.d. (37,66%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2023. godine je 236
12. ZRAČNA LUKA ZAGREB d.o.o. (35%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2022. godine je 5
13. BICRO BIOCENTAR d.o.o. (13%)
 - broj zaposlenih prema podacima iz 2021. je 18

Grad Zagreb ima osnivačka prava u ustanovama:

1. REGIONALNA ENERGETSKA AGENCIJA SJEVEROZAPADNE HRVATSKE – REGEA – broj zaposlenih prema podacima iz 2023. godine je 35

ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o. ima podružnice:

1. AGM,
2. Arena Zagreb,
3. Autobusni kolodvor Zagreb,
4. Čistoća,
5. Gradska groblja,
6. Robni terminali Zagreb,
7. Tržnice Zagreb,
8. Vladimir Nazor,
9. Zagrebparking,
10. Zagrebačke ceste,
11. Zagrebački digitalni grad,

12. Zrinjevac.

ZAGREBAČKI HOLDING d.o.o.:

a) ima poslovni udio u trgovačkim društvima:

1. GRADSKA PLINARA ZAGREB d.o.o. (100%)
2. GRADSKA PLINARA ZAGREB OPSKRBA d.o.o. (100%)
3. GRADSKO STAMBENO-KOMUNALNO GOSPODARSTVO d.o.o. (100%)
4. VODOOPSKRBA I ODVODNJA d.o.o. (100%)
5. ZAGREB PLAKAT d.o.o. (51%)

b) ima osnivačka prava u ustanovama:

1. Gradska ljekarna Zagreb.¹⁹

4.6. Javne ustanove Grada Zagreba

Ustanova se osniva kao javna ustanova ako je djelatnost ili dio djelatnosti koju obavlja zakonom određena kao javna služba. Javna ustanova može se osnovati i za:

1. obavljanje djelatnosti ili dijela djelatnosti koje nisu određene kao javna služba, ako se one obavljaju na način i pod uvjetima koji su propisani za javnu službu
2. obavljanje povjerenih poslova državne uprave sukladno zakonu kojim se uređuje sustav državne uprave i posebnom zakonu.²⁰

Javne ustanove može osnovati Republika Hrvatska, jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, u našem slučaju Grad Zagreb, ili druga pravna ili fizička osoba ako je to posebnim zakonom dopušteno.²¹

Gradska skupština Grada Zagreba odlučuje o osnivanju javnih ustanova.

Ustanovom upravlja upravno vijeće čije članove imenuje gradonačelnik Grada Zagreba za javne ustanove čiji je Grad Zagreb osnivač. Ravnatelja javne ustanove imenuje gradska skupština na temelju javnog natječaja koji mora biti objavljen na mrežnim stranicama ustanove kao i u Narodnim novinama. Mandat ravnatelja je 4 godine s mogućnošću ponovnog reizbora, osim ako zakonom, aktom o osnivanju ili statutom ustanove nije drugačije određeno.

Grad Zagreb ima 20 zdravstvenih ustanova od kojih:

- 3 doma zdravlja
- 7 poliklinika

¹⁹ <https://www.zagreb.hr/pregled-trgovackih-drustava-u-vlasnistvu-grad-a-zag/1745>

²⁰ Članak 6. Zakona o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22)

²¹ Članak 7. Zakona o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22)

- 6 specijalnih bolnica
- 1 kliničku bolnicu
- 1 zavod za javno zdravstvo
- 1 zavod za hitnu medicinu
- 1 ustanovu za zdravstvenu njegu u kući;

39 kulturnih ustanova:

- 1 filmska ustanova
- 1 knjižnica
- 2 glazbene ustanove
- 8 kazališta
- 12 muzeja i galerija
- 15 centara za kulturu

Grad Zagreb ima i 60 predškolskih ustanova; 117 ustanova redovnog školstva od kojih 111 redovnih, 4 za učenike s teškoćama i 2 osnovne glazbene škole; 66 srednjoškolskih ustanova od kojih 55 redovnih, 10 umjetničkih i 1 za učenike s teškoćama; 14 učeničkih domova; 2 ustanove za obrazovanje odraslih (Pučko otvoreno učilište u Zagrebu i Birotehnika – centar za dopisno obrazovanje odraslih).

Ima i 18 ustanova socijalne skrbi od kojih:

- 11 domova za starije i nemoćne osobe
- 1 dom za djecu i odrasle – žrtve obiteljskog nasilja
- 1 ustanovu za djelatnost socijalne skrbi bez smještaja
- 1 Centar za pružanje usluga u zajednici „Savjetovalište Luka Ritz“
- 1 ustanova za rehabilitaciju djece i mladeži „Mladi dom – Zagreb“
- 1 centar za rehabilitaciju Silver
- 1 centar za rehabilitaciju „Zagreb“
- 1 ustanova za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom „URIHO“.

Grad Zagreb ima i druge javne ustanove poput: Ustanova za upravljanje sportskim objektima, Javna ustanova Maksimir za upravljanje zaštićenim područjima Grada Zagreba, Ustanova za obavljanje vatrogasne djelatnosti (Javna vatrogasna postrojba Grada Zagreba), Ustanova za obavljanje djelatnosti zoološkog vrta (ZOO ZAGREB), Ustanova za obavljanje djelatnosti prostornog uređenja (Zavod za prostorno uređenje Grada Zagreba), Ustanova za sveobuhvatnu

skrb o pripadnicima 1. gardijske brigade „TIGROVI“ i jedinice za posebne namjene MUP-a RH Rakitje, Ustanova regionalne energetske agencije sjeverozapadne Hrvatske (REGEA), Razvojna agencija Zagreb za koordinaciju i poticanje regionalnog razvoja.²²

4.7. Mjesna samouprava Grada Zagreba

Na teritoriju Grada Zagreba osnivaju se gradske četvrti i mjesni odbori kao oblici lokalne samouprave u kojima građani sudjeluju u donošenju odluka koje se odnose na lokalne poslove koji direktno utječu na njihov svakodnevni život i rad. Gradski kotar ili gradska četvrt osniva se za područja koja predstavljaju integrirane gospodarske i društvene cjeline te koja dijele zajedničke interese građana. U Gradu Zagrebu trenutno postoji 17 gradskih četvrti. Na području svake gradske četvrti formiraju se mjesni odbori.

Gradska četvrt ima svoja tijela, koja uključuju vijeće gradske četvrti i predsjednika vijeća. Kako bi postali članovi vijeća gradske četvrti, građani moraju imati prebivalište na području gradske četvrti i pravo glasa. Članovi se biraju putem neposrednih izbora tajnim glasovanjem, primjenjujući razmjerni izborni sustav. Vijeće gradske četvrti ima:

1. 11 članova u gradskoj četvrti koja ima do 30.000 stanovnika
2. 15 članova u gradskoj četvrti koja ima od 30.000 do 50.000 stanovnika
3. 19 članova u gradskoj četvrti koja ima od 50.000 stanovnika.²³

Članovi vijeća gradske četvrti, koji su izabrani na redovnim izborima, obnašaju svoj mandat sve do donošenja odluke Gradske skupštine o organizaciji novih redovnih izbora. Ti izbori se održavaju svake četiri godine. Vijeće gradske četvrti ima ovlasti da samostalno donosi pravilnike za svoju gradsku četvrt, financijski plan, program održavanja komunalne infrastrukture te donosi odluke o raspolaganju imovinom četvrti. Također, vijeće gradske četvrti odgovorno je za sazivanje mjesnih zborova građana, koordinaciju rada mjesnih odbora i obavljanje raznih drugih zadataka koji su određeni u Statutu Grada Zagreba.²⁴

Za održavanje sjednice vijeća gradske četvrti potrebna je prisutnost većine članova vijeća, a odluke se donose većinom glasova prisutnih članova. Apsolutnom većinom, odnosno većinom glasova svih članova vijeća donose se odluke koje se tiču pravila gradske četvrti, poslovnika o radu vijeća,

²² Gradske ustanove Grada Zagreba - <https://www.zagreb.hr/gradske-ustanove/40885>

²³ Članak 78. Statuta Grad Zagreba

²⁴ Članak 79. Statuta Grada Zagreba

financijskog plana, godišnjeg izvještaja o izvršenju financijskog plana, kao i odluke o raspolaganju imovinom, odluke o planu održavanja komunalne infrastrukture i planu komunalnih aktivnosti. Također odluke o izboru predsjednika i potpredsjednika vijeća donose se apsolutnom većinom.²⁵ Predsjednik vijeća i potpredsjednik vijeća biraju se iz redova članova vijeća na mandat od četiri godine. Važno je napomenuti da su funkcije predsjednika, potpredsjednika i članova vijeća počasne. Predsjednik vijeća odgovoran je vijeću gradske četvrti za svoj rad. Gradonačelnik je dužan zatražiti mišljenje vijeća gradskih četvrti o svakom prijedlogu odluke ili drugom općem aktu koji se odnosi na financiranje mjesne samouprave, prostorno planiranje, uređenje komunalne infrastrukture, korištenje javnih površina gradskih četvrti, izmjenu granica gradskih četvrti te naknade za članove vijeća mjesnih odbora i četvrti. Ukoliko vijeće gradske četvrti ne dostavi svoje mišljenje unutar predviđenog roka, pretpostavit će se da je dalo svoju suglasnost²⁶.

Koordinacija se sastoji od gradonačelnika, predsjednika Gradske skupštine i predsjednika vijeća gradskih četvrti. Njihov zadatak je raspravljati o važnim pitanjima koja se tiču gradskih četvrti te o rješavanju eventualnih sukoba interesa između gradskih četvrti, mjesnih odbora i cjelokupnog Grada. Koordinacija redovito održava sastanke najmanje dva puta godišnje.

Mjesni odbor osniva se za pojedini dio gradske četvrti, pojedino naselje ili više međusobno povezanih manjih naselja, ili dio većeg naselja koji u odnosu na ostale dijelove čini zasebnu, razgraničenu cjelinu.²⁷ Prijedlog za osnivanje mjesnog odbora mogu podnijeti građani, gradski zastupnici i vijeća gradskih četvrti. Građani prijedlog podnose vijeću gradske četvrti, a gradski zastupnici i vijeća gradskih četvrti gradonačelniku.²⁸ Tijela mjesnog odbora su vijeće mjesnog odbora i predsjednik mjesnog odbora. Članovi vijeća mjesnog odbora i predsjednik te potpredsjednik biraju se na isti način kao i članovi vijeća gradske četvrti, predsjednik i potpredsjednik gradske četvrti. Vijeće mjesnog odbora ima:

1. 5 članova u mjesnom odboru koji ima do 3000 stanovnika;
2. 7 članova u mjesnom odboru koji ima od 3001 do 7000 stanovnika;
3. 9 članova u mjesnom odboru koji ima od 7001 do 12.000 stanovnika;
4. 11 članova u mjesnom odboru koji ima više od 12.000 stanovnika.²⁹

Mandat članova vijeća mjesnog odbora izabраниh na redovnim izborima traje četiri godine isto kao i kod članova vijeća gradskih četvrti. Vijeće mjesnog odbora obavlja sve poslove kao i vijeće gradske četvrti samo na manjem teritoriju (dijelu gradske četvrti).

²⁵ Članak 82. Statuta Grada Zagreba

²⁶ Članak 86. Statuta Grada Zagreba

²⁷ Članak 93. Statuta Grada Zagreba

²⁸ Članak 94. Statuta Grada Zagreba

²⁹ Članak 98. Statuta Grada Zagreba

Na sjednicama vijeća mjesnog odbora odlučuje se većinom glasova nazočnih članova, ako je nazočna većina članova vijeća. Većinom glasova svih članova vijeća donosi se poslovnik o radu, financijski plan, godišnji izvještaj o izvršenju financijskog plana, pravila mjesnog odbora, odluke o raspolaganju imovinom, plan malih komunalnih akcija i odluka o izboru predsjednika i potpredsjednika vijeća.³⁰ Predsjednik vijeća mjesnog odbora obavlja iste poslove kao i predsjednik vijeća gradske četvrti. Predsjednik vijeća mjesnog odbora za svoj rad odgovoran je vijeću mjesnog odbora.

Gradonačelnik ima ovlasti za nadzor zakonitosti rada tijela gradske četvrti i tijela mjesnog odbora. Na prijedlog gradonačelnika, gradska skupština ima mogućnost raspustiti vijeće gradske četvrti ili vijeće mjesnog odbora ako se kontinuirano krše Statut, pravila gradske četvrti ili mjesnog odbora ili ako se ne izvršavaju povjerene obveze.³¹

Odlukom o financiranju mjesne samouprave u Gradu Zagrebu određeno je da se sredstva za financiranje mjesne samouprave osiguravaju godišnje u visini 18% od ukupno ostvarenih proračunskih prihoda Grada Zagreba u protekloj godini, umanjениh za rashode za zaposlene, rashode i izdatke za otplatu kredita, obveze za zakupnine i najamnine te pomoći. Utvrđeni su i kriteriji raspodjele tih sredstava. Od svih ukupnih sredstava maksimalno 15% sredstava namijenjenih financiranju mjesne samouprave može biti upotrijebljeno za naknade članovima vijeća, dok, najmanje 40%, a najviše 60% sredstava mora biti namijenjeno održavanju komunalne infrastrukture u gradskim četvrtima te unapređivanju komunalnog standarda.³² Proračunom Grada Zagreba za 2023. planirano je ukupno 79.700.000 eura za financiranje aktivnosti gradskih četvrti i mjesnih odbora.

³⁰ Članak 101. Statuta Grada Zagreba

³¹ Članak 106. Statuta Grada Zagreba

³² Odluka o financiranju mjesne samouprave u Gradu Zagrebu (Službeni glasnik Grada Zagreba 21/16 , 23/16 i 20/18)

Slika 5. Raspodjela sredstava za financiranje mjesne samouprave – Grad Zagreb

| Gradska četvrt | Proračun 2023. - u EURIMA | | | | | ukupno |
|-------------------------|---|--|----------------------|-----------------------------------|-------------------|----------------------|
| | za održavanje komunalne infrastrukture GČ | za poboljšanje komunalnog standarda GČ | za planove MKA MO | za naknade članovima VGČ i VMO | za ostale namjene | |
| Donji grad | 2.176.100,00 | 750.800,00 | 629.100,00 | 186.100,00 | 43.440,00 | 3.785.540,00 |
| Gornji grad - Medveščak | 1.743.200,00 | 700.800,00 | 572.400,00 | 176.530,00 | 43.370,00 | 3.236.300,00 |
| Trnje | 2.555.000,00 | 918.400,00 | 859.000,00 | 186.100,00 | 31.060,00 | 4.549.560,00 |
| Maksimir | 1.759.000,00 | 1.061.100,00 | 1.023.900,00 | 174.140,00 | 59.260,00 | 4.077.400,00 |
| Peščenica - Žitnjak | 3.367.600,00 | 1.458.100,00 | 1.622.200,00 | 230.400,00 | 40.260,00 | 6.718.560,00 |
| Novi Zagreb - istok | 2.877.400,00 | 1.309.900,00 | 1.296.700,00 | 189.800,00 | 34.980,00 | 5.708.780,00 |
| Novi Zagreb - zapad | 2.829.800,00 | 1.713.700,00 | 2.360.900,00 | 237.600,00 | 40.800,00 | 7.182.800,00 |
| Trešnjevka - sjever | 1.203.600,00 | 1.127.300,00 | 1.120.400,00 | 180.200,00 | 42.930,00 | 3.674.430,00 |
| Trešnjevka - jug | 2.027.100,00 | 1.389.800,00 | 1.314.100,00 | 149.200,00 | 27.110,00 | 4.907.310,00 |
| Črnomerec | 1.123.300,00 | 996.400,00 | 940.300,00 | 145.500,00 | 31.450,00 | 3.236.950,00 |
| Gornja Dubrava | 2.410.600,00 | 1.513.800,00 | 1.802.000,00 | 235.200,00 | 114.500,00 | 6.076.100,00 |
| Donja Dubrava | 1.045.700,00 | 757.600,00 | 822.200,00 | 140.700,00 | 78.760,00 | 2.844.960,00 |
| Stenjevec | 1.189.700,00 | 1.068.200,00 | 1.071.000,00 | 142.000,00 | 29.850,00 | 3.500.750,00 |
| Podsused - Vrapče | 1.388.600,00 | 1.248.000,00 | 1.083.100,00 | 138.300,00 | 31.290,00 | 3.889.290,00 |
| Podsljeme | 542.600,00 | 936.100,00 | 598.000,00 | 91.700,00 | 48.900,00 | 2.217.300,00 |
| Sesvete | 2.216.300,00 | 3.119.100,00 | 3.530.600,00 | 521.730,00 | 54.830,00 | 9.442.560,00 |
| Brezovica | 1.397.800,00 | 1.448.700,00 | 1.569.600,00 | 153.700,00 | 81.610,00 | 4.651.410,00 |
| sveukupno | 31.853.400,00 | 21.517.800,00 | 22.215.500,00 | 3.278.900,00 | 834.400,00 | 79.700.000,00 |

Izvor: <https://aktivnosti.zagreb.hr/financiranje/financiranje-mjesne-samouprave/raspodjela-sredstava-za-2023/12950>

4.8. Financiranje Grada Zagreba

Prihodi Grada Zagreba prema Zakonu o Gradu Zagrebu su:

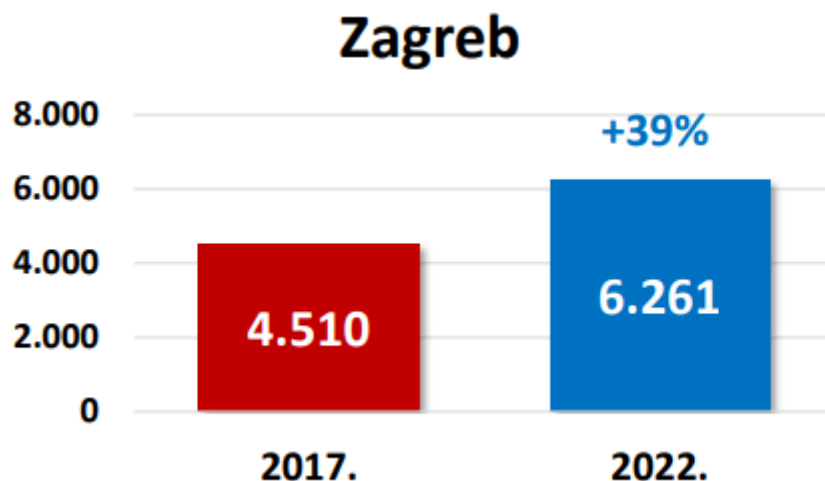
1. vlastiti porezi, prirez, naknade, doprinosi i pristojbe,
2. prihodi od stvari u vlasništvu Grada i imovinskih prava,
3. prihodi od trgovačkih društava i drugih pravnih osoba u vlasništvu Grada, odnosno u kojima Grad ima udio ili dionice,
4. prihodi od koncesija koje dodjeljuje Gradska skupština,
5. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje Grad propiše,
6. udio u zajedničkim porezima s Republikom Hrvatskom,
7. drugi prihodi određeni zakonom.³³

Grad Zagreb značajan dio svog prihoda uprihođuje od poreza na dohodak i prireza. Stopa poreza

³³ Članak 22. Zakona o Gradu Zagrebu (NN 62/01, 125/08, 36/09, 119/14, 98/19, 144/20)

na dohodak iznosi 20% do 360.000 kuna odnosno 47.780,28 eura godišnje, a iznad tog praga stopa poreza na dohodak iznosi 30%. Porez na dohodak zajednički je izvor prihoda za državu i Grad Zagreb. Prirez je takozvani „porez na porez“ i njegova je stopa najveća u Gradu Zagrebu te iznosi 18%.

Slika 6. Porast prihoda od poreza na dohodak i prireza (cifre su u milijunima kuna)



Izvor:

<https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/2023/Svibanj/220%20sjednica%20VRH/Izmjene%20poreznih%20propisa.pdf>

Proračun Grada Zagreba za 2023. godinu iznosi 2.207.794.800€.

Slika 7. Financijsko poslovanje Grada Zagreba

| PRORAČUN GRADA ZAGREBA | | | | | | | |
|--|-------------------------|--------------------------|----------------------|-----------------------|----------------------|----------------------|----------------------|
| | 2023. | | | | | | |
| 1. UKUPNO PRIHODI I PRIMICI | 1.792.339.300,72 | 13.504.380.460,09 | 2.093.461.822 | 15.773.188.099 | 2.198.381.337 | 1.860.778.130 | 1.853.295.819 |
| 2. VIŠAK IZ PRETHODNIH GODINA KOJI ĆE SE RASPOREDITI | 0,00 | 0,00 | 9.948.822 | 74.959.401 | 9.413.463 | 6.035.730 | 4.231.430 |
| 3. UKUPNO (1+2) | 1.796.409.861,96 | 13.535.050.118,50 | 2.103.410.644 | 15.848.147.500 | 2.207.794.800 | 1.866.813.860 | 1.857.527.249 |
| 4. UKUPNO RASHODI I IZDACI | 1.796.409.861,96 | 13.535.050.118,50 | 2.060.041.740 | 15.521.384.500 | 2.165.313.400 | 1.824.983.060 | 1.852.601.949 |
| 5. MANJAK IZ PRETHODNIH GODINA KOJI ĆE SE POKRITI | 0,00 | 0,00 | 43.368.904 | 326.763.000 | 42.481.400 | 41.830.800 | 4.925.300 |
| 6. UKUPNO (4+5) | 1.796.409.861,96 | 13.535.050.118,50 | 2.103.410.644 | 15.848.147.500 | 2.207.794.800 | 1.866.813.860 | 1.857.527.249 |

Izvor:

<https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/arhiva/financije/proracun%202023/Prora%C4%8Dun%20Grada%20Zagreba%20za%202023.%20i%20projekcije%20za%202024.%20i%202025.%20-%20za%20potpis.pdf>

Za 2023. godinu predviđeno je da Grad Zagreb najviše novca uprihodi od općih prihoda i primitaka, čak 917.167.000€, odnosno vrtoglavih 41,54% od ukupnih prihoda i viškova iz prethodnih godina. Pod opće prihode i primitke spadaju porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada, porez i prirez na dohodak od samostalnih djelatnosti, porez i prirez na dohodak od imovine i imovinskih prava, porez i prirez na dohodak od kapitala, porez na dobit kao i mnogi drugi porezi, nameti i trošarine koje Grad Zagreb u danom zakonskom okviru može nametnuti. Najviše novca Grad Zagreb troši na zaposlene, a taj trošak za 2023. godinu predviđen je da bude u iznosu od 737.160.092€, odnosno 33,39% svih rashoda i manjkova iz prethodnih godina Grada Zagreba.

4.8.1. Financiranje Grada Zagreba nakon porezne reforme 2023. godine

Novom Vladinom reformom jedinicama lokalne samouprave ukida se mogućnost ubiranja prireza, ali ostavlja im se opcija da sami odlučuju o visini poreza na dohodak. Vlada je s tom mjerom htjela podignuti životni standard građana kroz rasterećenje plaća te ojačati fiskalnu autonomiju općina i gradova. Reforma, odnosno konkretno ukidanje prireza te omogućavanje općinama i gradovima da sami odluče o visini poreznih stopa poreza na dohodak naišlo je na kritike od strane gradonačelnika Zagreba Tomislava Tomaševića, gradonačelnika Rijeke Marka Filipovića i gradonačelnika Splita Ivice Puljka. Oni smatraju da su Vlada i premijer ovom mjerom izveli predizborni trik u kojem država, odnosno Vlada ukida prirez i povećava plaće građanima, a „zločesti gradonačelnici“, koji moraju nadoknaditi nove rupe u proračunu nametanjem maksimalne stope poreza na dohodak te potencijalno novim nametima, im iste plaće smanjuju.

Novom reformom predviđeno je da Grad Zagreb ima opciju nametnuti nižu stopu poreza na dohodak od 15% do 23,6%, a višu stopu poreza na dohodak od 25% do 35,4%. Također se podiže prag za primjenu više stope poreza na dohodak s dosadašnjih 47.780€ na 50.400€. Tom reformom pretpostavlja se da će Grad Zagreb izgubiti oko 126 milijuna eura godišnje koje će morati nadoknaditi nametanjem maksimalne stope poreza na dohodak što je gradonačelnik Tomislav Tomašević već i najavio.

5. ZAKLJUČAK

Grad Zagreb glavni je i najveći grad Republike Hrvatske. Zagreb je financijsko, kulturno, gospodarsko, znanstveno, političko i administrativno središte Hrvatske. U Zagrebu se kao takvom nalazi sjedište Sabora, Vlade i Predsjednika. Grad Zagreb zbog svih tih svojih posebnosti ima položaj županije te u okviru svog samoupravnog djelokruga obavlja poslove iz djelokruga grada i djelokruga županije. Predstavničko tijelo Grada Zagreba je Gradska skupština koja trenutno ima 48 zastupnika. Zastupnici se biraju na neposrednim izborima tajnim glasovanjem treće nedjelje u svibnju svake četvrte godine. Većinu u Gradskoj skupštini trenutno ima platforma „Možemo!“ zajedno s koalicijskim partnerom „SDP-om“. Gradska skupština donosi: Statut Grada Zagreba, odluke i druge opće akte, gradski proračun, uređuje mjesnu samoupravu, osniva ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe za obavljanje djelatnosti od interesa za Grad Zagreb, odlučuje o prestanku ustanova, prijenosu dionica odnosno udjela u trgovačkim društvima, dodjeljuje koncesije, raspisuje lokalni referendum, donosi Poslovnik o svom radu i obavlja druge poslove uređene Statutom Grada Zagreba. Izvršno tijelo Grada Zagreba je gradonačelnik. Trenutni gradonačelnik je Tomislav Tomašević, a njegovi zamjenici su dr. sc. Luka Korlaet i dr. sc. Danijela Dolenc. Ovlasti gradonačelnika su da: utvrđuje prijedloge općih i drugih akata, izvršava akte Gradske skupštine, upravlja nekretninama i pokretninama, utvrđuje prijedlog proračuna, imenuje i razrješuje predstavnike Grada Zagreba u tijelima javnih ustanova, trgovačkih društava i drugih pravnih osoba osnovanih za obavljanje djelatnosti od interesa za Grad Zagreb, daje upute za rad gradskim tijelima, nadzire zakonitost rada gradskih upravnih tijela te obavlja i druge poslove utvrđene Statutom Grada Zagreba. Gradonačelnik se bira istodobno kad i članovi predstavničkog tijela na neposrednim i tajnim izborima treće nedjelje u svibnju svake četvrte godine. Za obavljanje poslova iz samoupravnog djelokruga Grada Zagreba i povjerenih poslova državne uprave ustrojavaju se gradska upravna tijela. O djelokrugu i ustrojstvu upravnih tijela odlučuje Gradska skupština. Ustrojeno je 12 gradskih ureda, 3 stručne službe i 1 gradski zavod. Njima upravljaju pročelnici koje na temelju javnog natječaja imenuje gradonačelnik. Imenuju se na vrijeme od četiri godine s mogućnošću reizbora. Pročelnici za svoj rad odgovaraju gradonačelniku. Smatra se da je pravo građana da sudjeluju u odlučivanju o lokalnim poslovima jedno od demokratskih načela. Ostvarivanje tog prava moguće je najbolje postići preko najdostupnije i najbliže instance

građanima, a to je mjesna samouprava. Oblici mjesne samouprave na području Grada Zagreba su gradske četvrti i mjesni odbori putem kojih građani sudjeluju u odlučivanju o poslovima iz samoupravnog djelokruga i lokalnim poslovima koji neposredno i svakodnevno utječu na njihov život i rad. Građani mogu i neposredno sudjelovati u odlukama lokalnih tijela koja se njih tiču. Moguće je neposredno sudjelovati putem lokalnog referenduma, referenduma za opoziv općinskog načelnika i gradonačelnika, građanske inicijative, sudjelovanjem na zboru građana i pritužbama i predstavkama na rad tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

6. LITERATURA

Knjige i članci:

Koprić I., Marčetić G., Musa A., Đulabić V., & Lalić Novak G. (2021). Upravna znanost – Javna uprava u suvremenom europskom kontekstu, Zagreb, Hrvatska: Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, str: 267-341.

Dr. sc. Zoran Šinković: Financiranje jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu, god. 56, 1/2019., str. 223.- 250.

Podolnjak, Robert; Gardašević, Đorđe: Neposredno izabrani gradonačelnik i problem kohabitacije: Slučaj hrvatskog glavnog grada Zagreba (2013.)

Pravni propisi:

Europska povelja o lokalnoj samoupravi, Narodne novine – Međunarodni ugovori, br. 14/97, 2/07, 4/08 i 5/08.

Odluka o financiranju mjesne samouprave u Gradu Zagrebu (Službeni glasnik Grada Zagreba 21/16 , 23/16 i 20/18)

Odluka o naknadama gradskim zastupnicima u Gradskoj skupštini Grada Zagreba i članovima njezinih radnih tijela (Službeni glasnik Grada Zagreba 7/16, 2/17, 2/19, 8/21)

Poslovnik gradonačelnika Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba)

Poslovnik Gradske Skupštine Grada Zagreba

Statut Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba, 11/21)

Ustav Republike Hrvatske (NN 56/90, 135/97, 08/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14)

Zakon o financiranju jedinca lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 127/17, 138/20)
Zakon o Gradu Zagrebu (NN 62/01, 125/08, 36/09, 119/14, 98/19, 144/20)
Zakon o lokalnim izborima (NN 144/12, 121/16, 98/19, 42/20, 144/20, 37/21)
Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13, 137/15, 123/17, 98/19, 144/20)
Zakon o proračunu (NN 144/21)
Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 86/08, 61/11, 04/18, 112/19)
Zakon o sustavu državne uprave (NN 66/19)
Zakon o ustanovama (NN 76/93, 29/97, 47/99, 35/08, 127/19, 151/22)

Internet izvori:

Državni zavod za statistiku - <https://dzs.gov.hr/vijesti/objavljeni-konacni-rezultati-popisa-2021/1270>

Gradske ustanove- <https://www.zagreb.hr/gradske-ustanove/40885>

Službena stranica Grada Zagreba - www.zagreb.hr

Službena stranica ZAGREBAČKOG HOLDINGA - www.zgh.hr

Zagreb u brojkama - https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/arhiva/statistika/ZGBR%202021/ZG%20u%20brojkama_2021_web.pdf

Proračun Grada Zagreba - <https://www.zagreb.hr/UserDocsImages/arhiva/financije/proracun%202023/Prora%C4%8Dun%20Grada%20Zagreba%20za%202023.%20i%20projekcije%20za%202024.%20i%202025.%20za%20potpis.pdf>

Vladina stranica - <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/2016/Sjednice/2023/Svibanj/220%20sjednica%20VRH/Izmjene%20poreznih%20propisa.pdf>

Zagrebački Holding - <https://www.zgh.hr/o-nama/profil/13>

Zagrebački električni tramvaj - <https://www.zet.hr/o-nama/259>

Zagrebački Velesajam - <https://www.zv.hr/UserDocsImages/O%20nama/pdf/GFI%202021%20-%20KOMPLET.pdf?vel=4950594>

Zagrebački inovacijski centar (ZICER) - <https://www.zicer.hr/wp-content/uploads/2022/11/01.-Polugodis%CC%8Cnje-poslovno-izvjes%CC%8Cc%CC%81e-01.01.2022.-30.06.2022-sa-prilozima.pdf>

Zagrebački centar za gospodarenje otpadom - https://www.zcgo.hr/userfiles/files/ZCGO-Poslovno%20izvje%C5%A1%C4%87e%20sije%C4%8Danj_prosinac_2022.pdf

Sportski objekti - <https://www.sportskiobjekti.hr/UserDocsImages/ustanova-dokumenti/Godi%C5%A1nji%20program%20rada%20i%20razvoja%20ustanove%20Upravljanje%20sportskim%20objektima%20u%202023.%20godini.pdf>

Integrirani promet zagrebačkog područja - <https://www.poslovna.hr/lite/integrirani-promet-zagrebackog-podrucja/1416108/subjekti.aspx>

Morski lav - <https://www.poslovna.hr/lite/morski-lav/1562046/subjekti.aspx>

APIS IT – [https://www.apis-it.hr/apisit/apis.nsf/0F91090B3226D7EBC125891E003803A1/\\$FILE/Plan_poslovanja_za_2023.pdf](https://www.apis-it.hr/apisit/apis.nsf/0F91090B3226D7EBC125891E003803A1/$FILE/Plan_poslovanja_za_2023.pdf)

Vodoprivreda Zagreb - <https://www.vzg.hr/dokumenti/>

Zračna luka Zagreb - <https://www.zlz-zagreb-airport.hr/assets/img/dokumentacija/izvje%C5%A1%20o-poslovanju-dru%C5%A1tva-zlz-d.o.o.-za-2021.-skup%C5%A1tina.-ok..pdf>

BICRO BIOCENTAR - <https://www.poslovna.hr/lite/bicro-biocentar/1266307/subjekti.aspx>

Regionalna energetska agencija sjeverozapadne Hrvatske (REGEA) - <https://regea.org/o-nama/>

Rokovnik održavanja sjednica Gradske skupštine Grada Zagreba - <https://skupstina.zagreb.hr/UserDocsImages/rokovnik/ROKOVNIK%20odr%C5%BEavanja%20sjednica%20GSGZ-a%20u%202022.pdf>

7. POPIS ILUSTRACIJA

| | |
|--|----|
| Slika 1. Gradske četvrti Grada Zagreba..... | 2 |
| Slika 2. Grb Grada Zagreba | 3 |
| Slika 3. Županije u Republici Hrvatskoj..... | 5 |
| Slika 4. Raspodjela mandata u Gradskoj skupštini Grada Zagreba | 14 |
| Slika 5. Raspodjela sredstava za financiranje mjesne samouprave – Grad Zagreb | 26 |
| Slika 6. Porast prihoda od poreza na dohodak i preizeza (cifre su u milijunima kuna) | 27 |
| Slika 7. Financijsko poslovanje Grada Zagreba..... | 27 |

Izjava o izvornosti

Ja, Luka Tadić pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor završnog rada te da u radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova te da se prilikom izrade rada nisam koristio drugim izvorima do onih navedenih u radu.

Luka Tadić, v.r.
(potpis studenta)